

18.06.2026

FM2026/132

Naleraq

Broberg

Pele

Forslag til forespørgselsdebat med udgangspunkt i en forespørgsel om en mere smidig og moderne udformning af Inatsisartutlov nr. 17 af 17. november 2010 om planlægning og arealanvendelse.

(Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Ordførerindlæg

Tak til forslagsstilleren for at rejse denne vigtige debat.

Naleraq er enig i, at tiden er kommet til at se grundigt på loven om planlægning og arealanvendelse.

For os handler debatten grundlæggende om frihed, ansvar og respekt for borgernes ret til at forme deres eget liv.

I dag har vi et system, hvor borgere mange steder skal igennem omfattende sagsbehandling og bureaukrati for at bygge, udvide eller forbedre deres egen bolig. Samtidig taler vi konstant om behovet for flere boliger, mere privat initiativ og større selvforsørgelse.

De to ting hænger dårligt sammen.

Naleraq ønsker ikke at afskaffe planlægning.

Der skal naturligvis være planlægning, hvor der er behov for koordinering. Ingen ønsker byggeri på usikre områder eller konflikter omkring veje, havne, vandforsyning, el eller anden fælles infrastruktur.

Men Grønland er ikke ens.

Der er stor forskel på Nuuk og en bygd.

Der er stor forskel på områder med mangel på byggegrunde og områder med rigeligt plads.

Derfor giver det ikke mening at anvende den samme grad af styring overalt i landet.

Vi mener, at planlægning først og fremmest skal bruges dér, hvor der er knaphed på arealer, og hvor mange mennesker konkurrerer om de samme områder.

Men i bygder og mindre samfund, hvor der ofte er rigeligt med plads, bør udgangspunktet være frihed.

Hvis en familie ønsker at bygge et hus eller udvide deres bolig på et egnet areal, bør de som hovedregel kunne gøre det uden lange ansøgningsforløb og unødvendig kommunal detailstyring.

Borgerne skal ikke behandles som gæster på deres eget land.

Vi hæfter os også ved Naalakkersuisuts argument om, at planlægningen er et udtryk for nærdemokrati.

Det argument er blevet vanskeligere at opretholde efter kommunesammenlægningerne.

Når beslutninger om bygder og mindre lokalsamfund træffes langt væk fra dem, der bliver berørt af beslutningerne, er det svært at kalde det nærdemokrati.

Mange borgere oplever tværtimod, at beslutningerne er blevet fjernere.

Naleraq ønsker derfor mindre central detailstyring og mere lokal frihed.

Vi ønsker samtidig en debat om, hvem der skal prioriteres, når der faktisk er mangel på arealer.

For os er det rimeligt, at lokale borgere kommer først.

Det skal ikke være nok at oprette en postboks, flytte en adresse på papiret eller etablere en formel tilknytning uden reelt at være en del af lokalsamfundet.

Når der er kamp om attraktive arealer, bør der kunne lægges vægt på reel lokal tilknytning, faktisk bopæl og deltagelse i lokalsamfundet.

Det handler ikke om at lukke mennesker ude.

Det handler om at sikre, at lokale familier ikke stilles bagest i køen til deres eget lokalsamfund.

Vi ønsker et system, hvor planlægning bruges, når den skaber værdi, og hvor friheden gives tilbage til borgerne, når den ikke gør.

Et system, hvor kommunen sikrer fælles interesser, men ikke fungerer som smagsdommer over borgernes private ejendom.

Et system, hvor lokale mennesker prioriteres, når arealer er en begrænset ressource.

Kort sagt:

Planlæg dér, hvor der er knaphed.

Giv frihed dér, hvor der er plads.

Prioritéér mennesker med reel lokal tilknytning frem for postkasser med ambitioner.

Det er efter Naleraqs opfattelse både sund fornuft og god samfundsudvikling.

Qujanaq.